

Европска трулеж II / прилог критици практичног ума

Ко су наши ЕВРОПЉАНИ? Они су “регрутовани” и, самим тим, носе одговарајућу “униформу” коју су обукли независно и много пре главног наступа и “централне прославе” у Бриселу. Носе је, међутим, као своју приватну гардеробу и тако милитаризују иначе закономерни улазак у историјску чињеницу. Улазак би требало да буде цивилне природе. Међутим, одвећ је милитантан у корацима. И цивилизацијске, кад би се цивилизовано односило према националној култури и свести. Међутим, не односи се. Стога је културолошки феномен “полазника” за Европу заправо одабир узорака који су само на услузи технологији путовања, да би се на самом циљу (ако га и кад буде) њихове вредности испоставиле несравњиво мањима од размера које им приписује транзиција. Не обазирјући се на драматургију “реда уласка на сцену”, описујемо феномене који на њу хрупе само заслугом глобалистичког опредељења које их сврстава у “елиту”, будући да је она права, заправо замрла, изгладнела и промрзла...

БИЉАНА СРБЉАНОВИЋ, драмска списатељица, професорка драматургије, играна и још неизиграна на европским и интерконтиненталним сценама. Овековечена драмом “Америка II” на српској. Очекивано првонаграђена и на овогодишњем “Позорју”. Жена за сва времена: Томанија Мор! Када човек са ових простора има културолошку информацију о Б. Србљановић, помишља да је посао са Европом већ завршен. Невоља је у томе што ма ко у у нашој средини, огласивши се против симбола те и такве особе, добија етикету “националисте”, “популисте”, па и “фашисте”. Јер Србљановићева оличава брисање свих граница и ништење свих посебности изван модела културолошког, па и естетског глобала. Речју, није Србљановићева кон-генијални драмски писац, већ је наша “елитизована” културна јавност у дослуху са центрима моћи који одређују место на друштвеној и естетској лествици. И све док у ту Европу одиста не уђемо, бавићемо се оваквим “култовима”. Кад се то најзад деси, култови ће пасти у европску уравниловку, али са ”историјским заслугама” за остварење мондијалистичких циљева. Пре извесног времена, из Европе, а с берлинског редитељског подручја, “вратила” нам се МИРА ЕРЦЕГ, с грандиозним “пројектом” “Фауста”, о којем је свака (могућа) критички оспоравајућа реч, већ унапред била означавана као јерес, јер уколико се овакав подухват на сцени националног театра стави под лупу естетске упитности, тиме као да се негира целокупна

модерна, пост-модерна, па и авангарда у свим областима уметности! Зато је било најпааметније – ћутати! Да се не испадне “глуп у друштву” или, још грђе, недовољно европеизиран...

Недавно нам је на сцени Београдског драмског позоришта, Европу на сцени понудио наш писац и редитељ, ГОРАН МАРКОВИЋ, сопственом причом о комадању последњег Обреновић а и његове контроверзне супруге. Драма почиње у Бечу и у њему се и завршава. За оне који су мање наивни од новелистичких читања овог драмског текста, овако режирана представа треба да нас “уведе” у Европу, покајнички, искључиво као “кривце”, с нескривеном алузијом на прошлогодишње убиство Премијера, где је Апис, обнажен до бицепса, имао да асоцира на Легију, мада без истетовиране руже... Уместо врлинама, заклету протагонисти европејства управо манама хоће да дас препоруче Европи, методом “педагошке поетике”, како бисмо се вечито извињавали и објашњавали своју (не)укротиву ћуд.

Феномен “европеизираности” нашег окружења очитује се сликом и тоном који су у складном несагласју!

На СЛИЦИ су “жене у црном”, “невладине организације”, “власнице Павиљона”, опредељени адвокати, уметници с тезом без теме (већ делимично описани), независни медији зависни од својих власника, лобисти, клонови кланова, те арбитрарни припадници “елите” – и сви они хрле у глобал, не слутећи како могу завршити у – тоталу. Кад стигну на циљ.

А, ТОН? Тон дају особе и групе с отклоном ка емоционалности, експерти, атрадиционалисти, контраисторичари, информатичари, прагматичари, глобалистички “просветитељи”, непушачи и “алтернативне групације”.

Тако /(не)усаглашени, слика и тон, целином и склопом делују као маркетиншки аудио-визуелни “материјал” пропагирања какве строго устројене секте иза чије снаге стоји одговарајући центар моћи. Маркетиншки, то одиста изгледа овако, макар било и увредљиво, макар исказом и кажњиво.

Но, “кажњивост” оваквог квалификатива не проузрокује онај који га изриче, већ, насупрот њему, они који га промовишу. Култ “европског духа” они порађају из нигдине националног и традиционалног, политичке вредности из збрканог плутања по сопственим политичким прошлостима, а културолошке постулате “конципирају” према слици и прилици празног глобала, пред чијим испуњењем наступају искључиво “концептом” или “пројектом”. Ту се, некако, због вишка мондијалистичке идеологије, можда и нехотице сударају с крајем уметности! Ако се ма куда, а камо ли у историју (овога пута европску) ступа идејом порицања идентитета, етиком већинске некритичне масе, те естетиком инсталацијске мондијалне анонимности – онда је такав наступ само форма без садржаја, за које знамо да морају бити – изједначени.